

## Utbildningsinspektion i Skälltorpsskolan/ Svenska Balettskolan, grundskola 4–9

### UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

### Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, stödinsatser, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

## Beskrivning av skolan

| Skälltorpsskolan/Svenska Balettskolan | Antal barn/elever |
|---------------------------------------|-------------------|
| Grundskola                            | 603               |

Utbildningen vid Skälltorpsskolan omfattar grundskola för årskurserna 7–9 med 471 elever samt grundskola för årskurserna 4–9 med 132 elever i den i Skälltorpsskolan integrerade Svenska Balettskolan. Verksamheten i Svenska Balettskolan regleras i förordning om förberedande dansutbildning i grundskolan och Skolverkets föreskrifter om timplan, kursplaner och betygskriterier för förberedande dansutbildning i grundskolan (SKOLFS 1999:15).

Med undantag för dansundervisningen är skolverksamheten gemensam för samtliga elever vid Skälltorpsskolan och Svenska Balettskolan. När inget annat särskilt anges kommer den fortsatta beskrivningen att avse den gemensamma verksamheten och göras under namnet Skälltorpsskolan.

Skolan ligger invid stadsdelens affärscentrum som också inrymmer lokaler för Backa stadsdelsförvaltning och dess informationscentrum med bibliotek. Årskurserna 4–6 har sin verksamhet förlagd till en annexbyggnad nära huvudbyggnaden. Dansundervisningen äger rum i tre salar i huvudbyggnadens mitt.

Skälltorpsskolan firade sitt 30-årsjubileum år 2003 medan Svenska Balettskolan året därefter firade 10-årsjubileum med sin verksamhet i Skälltorpsskolan.

Flertalet av skolans elever bor i stadsdelen Backa och kommer närmast från någon av de närliggande kommunala skolorna eller den fristående skolan Backatorp. Svenska Balettskolans elever, som till övervägande del är flickor, har dock i flera fall relativt lång skolväg utifrån att antagningen till denna del av skolverksamheten sker med hela landet som bas.

Av skolans samtliga elever är en knapp fjärdedel berättigade till undervisning i annat modersmål än svenska. För Svenska Balettskolans elever är andelen väsentligt mindre.

## Genomförandet av inspektionen i Skälltorpsskolan/Svenska Balettskolan

Skolverket sände den 27 maj 2004 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Skälltorpsskolan/Svenska Balettskolan har bestått av undervisningsråden Monica Gillenius och Susanna Åhgren samt experten Leif Hagstrand. Besök i Skälltorpsskolan/Svenska Balettskolan gjordes den 21-23 september 2004.

Skolverket kommer att följa upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

För stadsdelen upprättas även en stadsdelsrapport där stadsdelsövergripande förbättringsområden tas upp. Skolrapporten bör därför läsas ihop med stadsdelsrapporten.

### Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Skälltorpsskolan/Svenska Balettskolan, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Skälltorpsskolan genomfördes intervjuer med rektorn, biträdande rektorn, elever från Svenska Balettskolan i årskurserna 4–6 respektive 7–9 och övriga elever i årskurserna 7 respektive 9 samt representanter för elevrådets styrelse. Vidare intervjuades elevvårdsteamet, arbetslagsledarna liksom samtliga medlemmar i ett av arbetslagen för årskurserna 7–9, kontaktlärare i Svenska Balettskolan samt föräldrarepresentanter från skolrådet. Lektioner besöktes såväl i dansklasserna som i de övriga klasserna. Under besöket fördes också flera kortare eller längre samtal med elever, lärare och annan personal.

Övrig information av betydelse för inspektionen har varit Göteborgs kommuns eget kvalitetsarbete med balanserad resultatredovisning, kallat Balansen. I Balansen ingår regelbundna kvalitetsmätningar.

## Bedömning

### 1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

Skälltorpsskolans värdegrund har sammanfattats i ordet ARKEN, som står för Ansvar, Respekt, Kompetens, Engagemang och Nyfikenhet. Skolan vill att dessa honnörsord skall genomsyra hela organisationen och hållas levande i det dagliga arbetet. Målet är att nå ett gemensamt förhållningssätt där personal och elever respekterar varandra och förstår sitt ansvar i helheten.

Eleverna uttrycker allmänt att de trivs och känner sig trygga på skolan. Det råder ett gott klimat såväl mellan eleverna som mellan eleverna och personalen. Enligt Balansen är såväl eleverna och föräldrarna som personalen nöjda med sin skola.

För eleverna i årskurserna 7–9 anordnas återkommande temadagar kring olika värdegrundsfrågor. Tre år i rad har en temadag under rubriken ”För demokrati – mot främlingsfientlighet och rasism” genomförts och en ny planeras för läsåret 2004/05. Drogförebyggande dagar anordnas fortlöpande. Samarbete finns med en teatergrupp som tillsammans med eleverna i årskurs 7 arbetar med frågor som ”Hur har jag det, hur blir jag bemött och hur bemöter jag andra?”.

Genom elevråd, klassråd och andra samverkansgrupper i skolan deltar eleverna i beslut om verksamheten och utbildningen. De har en god förmåga att uttrycka sina uppfattningar och argumentera för dem. Möjligheterna för eleverna att själva ta ansvar för sitt lärande är dock varierande, inte minst beroende på lärarnas olika sätt att arbeta. Det är exempelvis, enligt eleverna, relativt vanligt att de är med och tillsammans med läraren diskuterar innehåll och arbetsformer i de samhällsorienterande ämnena medan detta mer sällan sker i de naturorienterande ämnena och matematik. Ett område där eleverna tydligt visar en insikt i sitt eget lärande är dansundervisningen. Denna grupp elever berättar bland annat hur de alltid måste reflektera över vad som krävs för att utvecklas som dansare och hur kroppen skall klara detta.

Elevernas lust att lära är i allmänhet god. Särskilt tydligt framkommer detta vid samtal med Svenska Balettskolans elever när det gäller dansundervisningen. Eleverna i årskurs 7 uttrycker sig också mycket positivt över de nyheter de mött på den nya skolan och nämner bland annat att de nu har fler och bättre läromedel.

**Sammanfattningsvis** bedömer inspektörerna att verksamheten vid Skälltorpsskolan bedrivs utifrån demokratiska värderingar och i linje med de nationella målen. Eleverna deltar via elevråd och på annat sätt i beslut om verksamheten.

Eleverna upplever sin skolmiljö som trygg. Såväl mellan eleverna inbördes som mellan eleverna och de vuxna finns ett gott samtalsklimat. Skolan bör dock utveckla elevernas möjligheter att ta ansvar för sitt eget lärande.

## 2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

Enligt slutbetygen i årskurs 9 vårterminen 2004 har ca 6,6 procent av eleverna i Skälltorpsskolan exklusive Svenska Balettskolan ej uppnått målen i ett eller flera ämnen. Andelen elever med betyget Mycket väl godkänd är 21,4 procent. Motsvarande siffror för Svenska Balettskolan är ca 1,5 procent respektive 39,4 procent.

En jämförelse av elevernas slutbetyg vårterminen 2004 i de respektive ämnena visar på relativt stora inbördes skillnader. Så är det exempelvis omkring 10 procent av eleverna som ej uppnår målen i ämnena fysik, kemi och musik medan motsvarande siffra för ämnet svenska är 2,9 procent. Skälltorpsskolan har gjort

en uppföljning av de senaste årens betyg, där ännu större skillnader har konstaterats, men utan att ha funnit någon förklaring.

Skolan genomför de nationella proven i årskurs 9, men skolan gör inga egna sammanställningar eller analyser av resultaten.

I de nationella proven i årskurs 5 år 2004 har alla elever godkänt i ämnet svenska medan endast 86 procent är godkända i matematik. I ämnet engelska är andelen godkända 95 procent. Någon närmare analys av de relativt stora skillnaderna i resultat mellan de olika ämnena har inte gjorts. Skolan förklarar de jämförelsevis goda resultaten i ämnet svenska med de satsningar som gjorts på olika läs- och språkprojekt. Rektorn hävdar att en alltför stor tonvikt läggs på ämnena svenska, engelska och matematik på bekostnad av övriga ämnen och säger sig vilja verka för en förändring av detta.

I den del som avser dansundervisningen ges endast omdömen. Ett resultatmått anser lärarna är hur många av eleverna som blir antagna till den yrkesförberedande dansutbildningen på gymnasienivå i Stockholm. Intervjuad personal har uppfattningen att eleverna i Göteborg inte når målen i lika stor utsträckning som övriga skolor i landet med liknande utbildning. Utvärderingar som tidigare gjorts av bland annat Danshögskolan har enligt rektorn dock inte påvisat några sådana skillnader.

**Sammanfattningsvis** bedömer inspektörerna att Skälltorpsskolans redovisade resultat av det pedagogiska arbetet är goda. En analys bör dock göras av orsakerna till skillnaderna i betyg mellan olika ämnen.

### 3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Förhållandet, såväl mellan eleverna inbördes som mellan eleverna och de vuxna på skolan, är som helhet gott. Mellan eleverna i Svenska Balettskolan och de övriga eleverna har periodvis funnits stora spänningar, men såväl elever som lärare säger att dessa successivt har minskat. Skolan har aktivt verkat för att åstadkomma denna förändring bl.a. genom att låta övriga elever få kunskaper om balettelevernas balettundervisning och att inbjudas till deras dansföreställningar.

Enligt Balansen ligger det s.k. ”nöjd-indexet” över genomsnittet för staden för både eleverna och personalen medan det för föräldrarna ligger i nivå med kommunens siffror. Enligt svaren från eleverna är skolans starka sidor trygghet, bemötande och pedagogisk handledning medan skolmiljön, skolmaten och elevinflytandet ligger sämre till. Svaren från föräldrarna visar i huvudsak samma resultatmönster.

Eleverna i Skälltorpsskolan har formella möjligheter till medinflytande bland annat via elevråd och klassråd. Svenska Balettskolans elever har därutöver ett balettråd där frågor som specifikt rör dansundervisningen tas upp. För elevernas medinflytande när det gäller skolmaten finns ett kostråd. Några representanter för elevrådet ger vid intervju exempel på när de har kunnat vara med och påverka och nämner som exempel på uppnådda resultat förbättringar i elevcafét och gymnastiksalen. Som kommande arbetsområden för elevrådet nämner de ett bättre schema med färre håltimmar och en bättre miljö i skolans studiehall. Frågor som direkt rör undervisningen har inte behandlats av elevrådet. I mötena deltar två lärare med uppgift att föra elevrådets önskemål vidare till skolledning och andra. Detta är något som eleverna tycker är bra därför att ”då vet man att det blir gjort”. Andra elever berättar att lärarna i ett av arbetslagen beslutat byta ut läroboken i matematik efter diskussion med eleverna. I andra fall har detta dock inte skett.

Då det gäller dansundervisningen säger såväl elever som personal att det inte är lika lätt som i andra ämnen att ge eleverna ett stort medinflytande. De motiverar detta med att inte minst den klassiska baletten kräver en särskild arbetsordning och disciplin. Bland danslärarna finns i denna fråga flera olika tankar och uppfattningar, alltifrån att i huvudsak se dansen som ett ämne bland andra till att se den som en ”mästarlära” som inte bör ifrågasättas av eleven.

Föräldrarna är tillfreds med det inflytande de har via skolorådet som sammanträder två till tre gånger per termin. Ett önskemål från föräldrarna är dock att i större utsträckning få information om när deras barn inte ”sköter sig”. De är också missnöjda med att det fastlagda läsårsschemat för provtillfällen i årskurserna 7–9 ändras under läsårets gång, vilket enligt dem skapar stress för eleverna.

Skolan har ett handlingsprogram mot kränkande behandling och mobbning, där bl.a. begreppet mobbning definieras och där det förebyggande arbetet beskrivs. Programmet klargör att ingen i skolan får utsätta andra för kränkande behandling, varken elever, lärare eller annan personal. En beskrivning ges av arbetsgången om en elev blir kränkt eller misstanke finns om detta. Vid kränkning upprättas ett åtgärdsprogram. Varken elever eller personal säger sig känna till något nu aktuellt exempel på mobbning eller annan kränkande behandling.

Skolhälsovården fungerar väl, skolläkare finns, och skolsköterskan har en aktiv roll i elevrådsarbetet. Ett samarbete finns också mellan skolsköterskan och skolans kurator. Enligt skolsköterskan har många av de elever som besöker mottagningen olika stressymptom. Svenska Balettskolans elever är här klart överrepresenterade. De uppger själva att arbetstakten är hög men säger samtidigt att ”det får man ta om man vill gå här”. De berättar också om spänningar som uppstår i gruppen i samband med att roller bestäms inför en föreställning. Lärarna säger att de är väl medvetna om elevernas stress, men att situationen har förbättrats.

Dansundervisningen är fysiskt krävande och omfattar mellan 10 och 13 timmar per vecka. Skador inträffar i ringa omfattning. Danseleverna nämner dock ”ont i knäna” och tinnitus som exempel på sådant som drabbar flera. En naprapat är knuten till dansutbildningen och besöker skolan varje vecka.

Under raster och håltimmar har eleverna i årskurserna 7–9 flera alternativa lokaler att vistas i. En elevhall finns där skolans skolvård svarar för verksamheten med bland annat sällskapsspel och datorer. I anslutning till denna hall ligger elevcaféet som drivs av en handbollsklubb i området. Ett antal elever väljer också att vara i skolans studiehall. Även biblioteket håller öppet för eleverna under skoltid.

För att främja elevernas behov av fysisk aktivitet nyttjas skolans idrottshall också utanför schemalagd tid. Det finns också möjlighet till motion i form av s.k. spinning. Många elever väljer idrott i samband med ”Strimman” (se vidare under avsnitt 4). Eleverna klagar på standarden i idrottssalens omklädningsrum och på städningen i balettelevernas omklädningsrum.

**Sammanfattningsvis** bedömer inspektörerna att Skälltorpsskolan har en god arbetsmiljö för eleverna och verkar för att förebygga kränkande behandling. En väl fungerande elevvård och skolhälsovård finns. Skolan bör dock fortsättningsvis nog följa balettskoleelevernas psykosociala miljö.

Skälltorpsskolan har ett väl utbyggt system för samverkan med elever och föräldrar. Skolan kan dock utveckla dessa samverkansformer så att eleverna successivt kan utöva ett allt större inflytande. Eleverna kan exempelvis ta ett större eget ansvar i elevrådsarbetet. Skolan bör också försäkra sig om att ämnet dans likställs med övriga ämnen då det gäller elevernas rättighet att tillsammans med läraren planera och utvärdera undervisningen.

#### 4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

I årskurserna 7–9 är eleverna indelade i grupper av skiftande storlek beroende på ämne. För den fortlöpande kontakten med varje enskild elev svarar en kontaktlärare, med ansvar för en grupp om ca 15 elever. En fast kontaktlärartid finns inlagd varje vecka. Skolan har en lärare anställd på heltid som ständig vikarie med uppgift att också svara för vikarieanskaffning och frånvaroregistrering. Denna funktion uppskattas av såväl lärarna som eleverna.

Skolan har från och med läsåret 2004/05 en ny organisation för arbetslagen i årskurserna 7–9, där danslärarna ingår i två av de fem arbetslagen tillsammans med övriga lärare. Sammansättningen i arbetslagen styrs främst av kontaktlärarskapet. Arbetslagen behandlar såväl mer övergripande och långsiktiga frågor som mer konkreta och kortsiktiga. Exempel på det förra är planering av innehållet i studiedagarna och på det senare planering av klasskonferenser och för-

äldramöten. Flera av lärarna efterlyser mer av måldiskussioner och analyser av uppnådda resultat liksom tid för mer långsiktiga utvecklingsfrågor.

Eleverna i årskurserna 4–6, som alla tillhör Svenska Balettskolan, har sina klassrum i en separat byggnad. Med undantag för dansundervisningen har varje klass sin egen lärare som svarar för flertalet ämnen. Klasserna arbetar vid besöket tyst och koncentrerat under lärarnas tydliga ledning. Såväl grupprum som kapprum nyttjas för arbete i mindre grupper. Eleverna i årskurserna 7–9 undervisas av ämneslärare. Bland lärarna i de naturorienterande ämnena kan två grupper särskiljas, där den ena arbetar strikt ämnesuppdelat och den andra mer ämnesintegrerat. Vid inspektörernas lektionsbesök i dessa ämnen visar eleverna i allmänhet ett större engagemang när de arbetar ämnesintegrerat. Men exempel finns också på lektioner med ämnesundervisning som väcker elevernas intresse. Vid övriga lektionsbesök är det ofta läraren som introducerar medan eleverna lyssnar och antecknar. Vid några lektioner, där mer praktiska inslag förekommer, är eleverna påtagligt aktiva. I några klasser pågår förberedelser inför kommande prov, något som starkt engagerar flertalet elever. Som helhet råder ett gott arbetsklimat på lektionerna, där dock lusten att lära ibland är svår att se.

Skälltorpsskolan, exklusive Svenska Balettskolan, har sedan ett antal år valt att lägga samman tid för elevens val och tid för de respektive ämnena till något som getts namnet ”Strimman”. Det främsta syftet med denna arbetsform, som omfattar ca 4,5 timmar per vecka, är att ge eleverna större möjlighet till eget ansvar och inflytande över sin utbildning. Möjlighet finns här att bl.a. fördjupa sig i olika ämnen, att göra sina läxor, att läsa ett C-språk eller göra studiebesök. Synpunkterna på hur ”Strimman” fungerar och hur den lyckas uppfylla målen varierar starkt. Bland eleverna finns såväl de som tycker att detta ger en bra möjlighet att själva bestämma och få hjälp med sådant de annars inte får hjälp med till dem som tycker att verksamheten helt borde upphöra. Flera säger att de gärna har ”Strimman” kvar men med färre timmar per vecka.

Skälltorpsskolan deltar i stadsdelens gemensamma projekt med individuella utvecklingsplaner. Skolan startar denna höst med individuella studieplaner för eleverna i årskurs 7.

I skolans elevvårdsteam, som leds av rektorn, ingår bl.a. skolsköterskan, kuratorn och psykologen. Förutom specifika elevärenden tar teamet också upp mer allmänna elevvårdsfrågor. Vid elevvårdskonferens förs protokoll där problem och beslut preciseras liksom vem som ansvarar för beslutade åtgärder. Däremot skrivs inte åtgärdsprogram när elever behöver särskilda stödåtgärder, utan endast vid fall av kränkande behandling. Ett handlingsprogram för elevvård är under utarbetande.

Skälltorpsskolan har två särskilda undervisningsgrupper för elever i behov av särskilt stöd i årskurserna 7–9. Till den ena gruppen, med tre lärare, hör för närvarande 17 elever och till den andra, med två lärare, ca 30 elever. Samtliga elever har sin klasstillhörighet i de ordinarie klasserna där de också i olika omfattning deltar i undervisningen. Målsättningen är att de på sikt skall kunna återgå till dessa klasser, vilket också skett i vissa fall. Vid besök i grupperna råder ett gott arbetsklimat och stor koncentration i arbetet. Lärarnas arbete med eleverna sker såväl individuellt som i mindre grupper. Flera av eleverna i de särskilda undervisningsgrupperna har anpassad studiegång. Skälltorpsskolan gjorde våren

2004 en utvärdering av detta genom intervjuer med berörda elever och föräldrar som visar att flertalet sett förändringar till det bättre som resultat av den anpassade studiegången.

De av skolans elever som är berättigade till modersmålsundervisning erbjuds detta, men färre än hälften utnyttjar denna möjlighet. Skolan erbjuder också studiehandledning på modersmålet.

Skolvärden, som väl känner eleverna, gör en uppskattad insats för dem under raster och håltimmar. I skolans verksamhet medverkar regelbundet ett antal äldre personer kallade "skolfarfar" och "skolmormor", för att bidra med sina kunskaper och erfarenheter.

Skälltorpsskolans lärare har påbörjat ett arbete i syfte att säkerställa betygens likvärdighet. Skolverkets kommentarmaterial kring betygssättning har använts som samtalsunderlag. En gemensam studiedag om bedömning och betyg har också genomförts tillsammans med lärarna på Brunnsboskolan. Skolan skriver i sin kvalitetsredovisning att även gymnasieskolans lärare behöver inkluderas i dessa diskussioner och efterlyser här kommunala initiativ. Eleverna upplever ibland betygen som orättvisa och tycker att de i alltför stor utsträckning tar hänsyn till skriftliga prov på bekostnad av andra prestationer.

Skälltorpsskolan deltar sedan hösten 2003 i det stadsdelsgemensamma s.k. PEAK-projektet, vars syfte är att höja medvetandet hos eleverna och deras föräldrar när det gäller energiförbrukning. Skolan har vidare särskilda medel för att driva ett projekt som syftar till att utveckla kontakterna mellan skolan och arbetsplatser i närområdet (BASIS=Backa Arbetsliv & Skola I Samverkan).

Den förberedande dansutbildningen utgörs huvudsakligen av klassisk balett, men också av karaktärsdans, modern-nutida dans och jazzdans samt improvisation och akrobatik.

För dansundervisningen svarar sju danslärare. Till sin hjälp har de lika många ackompanjatörer som finns med vid så gott som samtliga danslektioner. Eleverna är indelade i dansgrupper med högst 15 elever i varje. Danslärarna, med rötter i flera olika kulturer, har mycket skiftande utbildnings- och erfarenhetsbakgrunder. De representerar därmed också olika värderingar och synpunkter på dansundervisningens innehåll och form.

Vid de danslektioner som inspektörerna besöker råder en påtaglig koncentration men samtidigt en lättsam stämning. Danseleverna uttrycker allmänt sin uppskattning av dansundervisningen. Särskilt de yngre eleverna säger tydligt att de tycker bäst om den moderna dansen men samtidigt att den klassiska baletten ger en bra grund för all dans. Få av dessa elever säger att de har planer på en yrkeskarriär som dansare. Elever som beslutar sig för att sluta med dans men väljer att gå kvar på Svenska Balettskolan får anpassad studiegång. För närvarande är detta dock inte aktuellt.

En speciell förutsättning som gäller för dansklasserna är den stora obalansen i antal mellan pojkar och flickor. I de flesta klasserna finns bara en eller två pojkar. Pojkarna säger att detta fungerar bra medan flera av flickorna uttrycker att de önskar fler pojkar som klasskamrater.

Danslärarna önskar en integration mellan dansundervisningen och den övriga undervisningen. Den nya organisationen av arbetslagen tror de kan öppna möjligheter för detta. Några undervisningsområden de särskilt pekar på som väsentliga för danseleverna är dels att utveckla den verbala förmågan, dels att förbereda sig för en internationell yrkeskarriär.

**Sammanfattningsvis** bedömer inspektörerna att Skälltorpsskolan har organiserat den pedagogiska verksamheten så att den på ett bra sätt möjliggör arbete i enlighet med de nationella målen.

Rektorn skall se till att åtgärdsprogram utarbetas när det framkommit att en elev behöver särskilda stödåtgärder. Eleven och elevens vårdnadshavare skall ges möjlighet att delta vid utarbetandet av programmet.

## 5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskildas rättsäkerhet.

För att leda verksamheten har rektorn vid sin sida en biträdande rektor. Det finns i praktiken en uppdelning av deras respektive ansvarsområden men inget dokument som tydliggör denna uppdelning. Såväl lärare som elever har trots detta en god uppfattning om vem de skall vända sig till i olika frågor. Rektorn svarar i huvudsak för ekonomi, lokaler, elevvård och allmänna pedagogiska frågor samt dansundervisningen. Den biträdande rektorns huvudområde är det operativa arbetet med de pedagogiska frågorna inklusive tjänstefördelningen. Personalfrågorna delas lika mellan de båda.

Rektorn är förtrogen med verksamheten och tar ett övergripande ledningsansvar för den personalledande och administrativa utvecklingen. Rektorn tar också, tillsammans med den biträdande rektorn, ett övergripande ansvar för den pedagogiska utvecklingen. Så har skolledarna exempelvis tagit initiativ till en ny arbetslagsorganisation i syfte att stimulera till ett mer ämnesövergripande arbetssätt. Vidare har rutiner för mottagande av nya elever och för att identifiera och stödja elever i behov av särskilt stöd byggts upp. System finns också för uppföljning av elevernas resultat. Här finns dock brister då det gäller att övergripande och kontinuerligt följa upp och analysera skolans resultat. Vid inspektörernas besök saknades sammanställning och uppföljning av de nationella proven.

Rektorn tar i liten omfattning direkt del i den pedagogiska verksamheten genom att besöka verksamheterna eller delta i den pedagogiska diskussionen. Många i både elev- och personalgruppen, liksom föräldrar i skolrådet, uttrycker att de uppskattar sin rektor och har förtroende för hans sätt att leda verksamheten. Några elever säger dock att de knappast vet vem rektorn är.

När det gäller Svenska Balettskolan är det rektorn som har det huvudsakliga ledningsansvaret. Tidigare har funnits en konstnärlig ledare för dansundervisningen, något som nu efterfrågas av vissa av danslärarna som också önskar ett särskilt administrativt stöd för denna del av verksamheten.

Skälltorpsskolan har i sin kvalitetsredovisning för år 2003 beskrivit och kommenterat skolans prov- och betygsresultat, likvärdigheten i betygssättningen, utfallet i Balansen, elevmedverkan, kvalitetsarbetet och ledning/organisation. Redovisningen pekar ut ett antal förbättringsområden. Personal, elever och föräldrar har inte varit delaktiga vid framtagandet.

Skälltorpsskolans arbetsplan är skriven år 1999 och har därefter inte uppdaterats. Ett tidigare påbörjat kvalitetsarbete enligt SIQ-modellen fortsätter i reducerad form genom arbete i ett antal kvalitetsgrupper.

Inspektörerna konstaterar att anmärkningsvärt många ändringar gjorts i skolans betygskataloger. Exempel finns på ändringar som helt saknar signering eller som är signerade med blyerts. På vissa sidor i katalogen finns ändringar noterade på klisterlappar.

**Sammanfattningsvis** bedömer inspektörerna att Skälltorpsskolan har en rektor som är förtrogen med verksamheten och tar ett övergripande ansvar för den pedagogiska, personalledande och administrativa utvecklingen.

En kvalitetsredovisning finns som beskriver måluppfyllelse relaterad till de nationella målen. Dock bör ett mer systematiskt kvalitetsarbete byggas upp där bl.a. ingår en arbetsplan som beskriver hur de fastställda målen för utbildningen skall uppnås och rutiner för kontinuerlig uppföljning och analys av skolans resultat.

Rutiner för förandet av betygskatalogen bör ske på ett för eleverna rättssäkert sätt.

## 6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

Elevers val tillgodoses bl.a. inom ramen för "Strimman", som tidigare beskrivits. Svenska Balettskolans elever har tidigare endast erbjudits franska som språkval men från och med läsåret 2003/2004 kan de också välja tyska och spanska, vilket fler än hälften av eleverna gjort.

Skolan har inga elever med rörelsehinder och är inte heller anpassad för detta. Vid behov hänvisas elever till annan skola i stadsdelen.

Den dansutbildning som erbjuds vid Skälltorpsskolan för årskurserna 4–9 finns endast på ytterligare två platser i landet, Stockholm och Malmö. I Piteå kommun finns sådan dansutbildning för årskurserna 7–9. Gemensamt för dessa skolor är att de är riksrekryterande och att de sökande får genomgå särskilda intagningsprov. För antagningen till Svenska Balettskolan i Skälltorpsskolan svarar en särskild antagningsnämnd, där ledamöterna utses av stadsdelsnämnden. Svenska Balettskolan i Skälltorpsskolan har i dag elever som bor på flera olika platser i Västsverige.

Allmän information om Skälltorpsskolan finns på skolans hemsida där Svenska Balettskolan har en egen avdelning. Svenska Balettskolan har därutöver en internetportal gemensam med balettskolorna i Stockholm och Malmö. Dessa skolor annonserar också gemensamt i dagspressen inför varje ny antagningsomgång. Svenska Balettskolans lärare efterlyser en förbättrad marknadsföring av dansundervisningen i Skälltorpsskolan för att locka fler sökande.

**Sammanfattningsvis** bedömer inspektörerna att eleverna i Skälltorpsskolan har tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som de statliga bestämmelserna anger.

## 7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

Lärarna i Skälltorpsskolan har genomgående en adekvat utbildning. Utöver vissa gemensamma studiedagar erbjuds lärarna att enskilt eller i grupp delta i fortbildning efter egna önskemål. För danspedagogerna anordnas särskild fortbildning, bl.a. i samarbete med Danshögskolan och dansskolor i utlandet. Studiebesök och studieresor har genomförts till bl.a. Köpenhamn och London.

Eleverna har utan kostnad tillgång till de läromedel som krävs för att uppnå målen. Stadsdelens informationscentrum med stadsdelsbibliotek kan nyttjas av eleverna alla dagar i veckan. Skolan har en färdig planering för att omvandla den stora studiehallen till mediatek, men stadsdelsledningens beslut om köpstopp fram t.o.m. mars 2005 förhindrar för närvarande ett förverkligande av denna plan. Tillgången till datorer är god. För eleverna i årskurserna 7–9 finns en datorsal med väl fungerande datorer som huvudsakligen utnyttjas för schemalagda lektioner. Datorer för individuellt arbete finns i övrigt utspridda på några olika platser i skolan, gruppvis eller var för sig. I årskurserna 4–6 finns enstaka datorer utplacerade i klassrum och grupprum. Allmänt gäller dock att flera datorer i dessa årskurser inte fungerar, vilket både elever och lärare beklagar. En gemensam serviceorganisation för datorunderhåll finns i stadsdelen, som enligt skolans dataansvarige pedagog fungerar väl.

Skolans huvudbyggnad var ursprungligen byggd med stora öppna ytor som dock successivt byggts om för att skapa nya klassrum. En konsekvens av detta är att de återstående gemensamma ytorna, med studiehallar och fritidslokaler, saknar dagsljus. Detta är dock inte något som eleverna ser som något problem. Däremot klagar några på dålig luft i skolbyggnaden. För dekoration av skolan bildar en grupp elever en s.k. ”målarbrigad”. Varje klass i årskurserna 7–9 disponerar en egen toalett, vilket visar sig fungera mycket bra. Tre mindre rum, med ändamålsenlig möblering, finns att disponera för utvecklingssamtal. Lärarna saknar dock lokaler för planeringsarbete med arbetslagen. Flera uttrycker att skolans exteriör är ”tråkig” och därför borde göras något åt. Lokalerna för dansundervisningen är ändamålsenliga.

Som principer för resursfördelningen pekar rektorn på skolans prioriteringar när det gäller att genomgående satsa på mindre undervisningsgrupper i årskurserna 7–9 (ca 20 elever/grupp) och arbetssättet med ”Strimman” där lärartätheten är mindre än vid övrig undervisning. I Svenska Balettskolan delas varje klass upp i två dansgrupper om maximalt 15 elever med varsin danspedagog och ackompanjator. Beroende på klasstorleken kan denna uppdelning i vissa fall bli mycket kostnadskrävande.

För marknadsföringen av dansundervisningen har skolan för närvarande en tjänst på 60 procent av en heltidstjänst. Statsbidrag lämnas till den förberedande dansutbildningen i form av ett grundbidrag och ett bidrag per elev. Enligt gällande förordning är antalet årselevplatser maximerat till 115. Göteborgs kommun har nyligen beslutat att höja sin del av ersättningen per elev i Svenska Balettskolan vilket givit skolan bättre ekonomiska förutsättningar. En överenskommelse har samtidigt träffats mellan samtliga kommuner i Göteborgsregionen om att acceptera den beslutade ersättningsnivån, vilket tidigare inte alltid varit fallet.

**Sammanfattningsvis** bedömer inspektörerna att det vid skolan överlag finns goda förutsättningar för att eleverna skall kunna nå målen i Lpo 94 samt kursplanerna. Dock bör datortillgängligheten i undervisningen förbättras.

### **Sammanfattande bedömning**

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Skälltorpsskolan övergripande är av god kvalitet. Det råder ett gott arbetsklimat såväl mellan eleverna inbördes som mellan elever och vuxna. Värdegrundsfrågor uppmärksammas kontinuerligt och på olika sätt. Det stora flertalet av eleverna uttrycker att de är trygga och trivs på sin skola. De har genom elevråd, klassråd och på annat sätt möjlighet till inflytande över verksamheten. Skolan har organiserat verksamheten så att den möjliggör arbete i enlighet med de nationella målen. Resultaten av det pedagogiska arbetet är som helhet goda. Skolans ledning är förtrogen med och tar ett övergripande ansvar för verksamheten.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- elevernas möjligheter att ta ett personligt ansvar för sina studier bör utvecklas,
- en analys bör göras av orsakerna till skillnaderna i betyg mellan olika ämnen,
- skolans samverkansformer för elevmedverkan kan utvecklas så att eleverna successivt kan utöva ett allt större inflytande,
- skolan bör försäkra sig om att ämnet dans likställs med övriga ämnen då det gäller elevernas rättighet att tillsammans med läraren planera och utvärdera undervisningen,
- balettskoleelevernas psykosociala miljö bör följas noggrant,
- ett mer systematiskt kvalitetsarbete bör byggas upp där bl.a. ingår en arbetsplan som beskriver hur de fastställda målen för utbildningen skall uppnås och rutiner för kontinuerlig uppföljning och analys av skolans resultat,
- rutiner för förändret av betygskatalogen bör ske på ett för eleverna rättssäkert sätt samt
- datortillgängligheten i undervisningen bör förbättras.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivet område skall snarast åtgärdas.

- För elever som behöver särskilda stödåtgärder skall rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).

|            |          |
|------------|----------|
| Datum      | Ort      |
| 2005-05-11 | Göteborg |

Leif Hagstrand  
Monica Gillenius  
Susanna Åhgren